

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קח.

עין משפט
נר מצוה

קנו א מיי פ"ד מהל'
גביה ה' ו:
קנו ב מיי שם ה' ו:
קנו ג ד מיי שם ה' ה'
[רב אלפס כ"מ פ"ג
דף ע"ג]:
קנו ה מיי פ"ד מהל'
שאלה ופקדון ה' ד
טו"מ ס' ר"ד וס' ר"ה:
ק' ו מיי שם ה' א
טו"מ ס':

מוסף רש"י

אמר לאחד מן השוק
ב'. הכא לא גרסינן
משפיע אף, דהא בלא
שטעה נמי מחייב כפל
זוה נגז ממש הוא
ונגז כתיב ישלם שטס
בלא שטעה (שבועות
טו"מ). שילם ולא רצה
לישבע. שטעות שומרים
שלא פשע זה ושלם
שלא פשע זה, שהיה יכול
לפטר בשטעה זו שהיה
למנו כ' (ב"מ ג').
למי שהפקדון אצלו.
דכיון דשילם קנה כל
תשלומיה (טו"מ).

(א) לעיל ק'. [ע"ש] שטעות
מנ". (ב) לעיל ס"ה:
(ג) [נכס"א]: וחמשתיו.
(ד) כ"מ לג'. (ה) מתנתין
היא לקמן מע"ל וכן
בשטעות ועיין בספר כ"י
(ו) שייך קודם ד"ה טען.

תורה אור השלם

1. או מכל אשר ישיבע
עליו לשקר ושלם אותו
בראשו וחמשתיו יתן
עליו לאשר הוא לו
יתנו ביום כספר כ"י
ויקרא ה' כד

הגהות הב"ח

(א) גמ' דלא משלם חומשא
וכפילא אבל בתרי גברי
הא נשלם כפילא: (ב) שם
הכי דמי כגון שטען:

רבינו חננאל

דאמר רבא וחמשתיו
יוסף עליו התורה ריבתה
חמשתיו הרבה לקרן אחת
שמע מינה. כתב ר"ח ד"ל
השתא איכא למימר ה"ה
לכפילי ואיכא למימר דוקא
חומש דרבייה קרא אבל
כפל לא ולא מכרעה.
תבעוהו בעלים לשומר
ונשבעו וישילם והוכר הגנב.
קרא ודאי לשומר. כפל
למי. אביי אמר לבעל
הפקדון רבא אמר למי
שהפקדון אצלו. פריח
דצ"ל וקיימא לן כרבא.

ובאו עדים. דכשנשבע היתה אכלו לחייב כפל והדר הודה איהו
אבתרייתא: מאי. מחייב חומש אהך שבעה בתרייתא או לא:
והא איחייב ליה כפילא. עליה דהאי ממון: או **דלמא שבעה**
המחייבו כפל פוטרו מן החומש. כגון אי הוה מודה השמא
אקמייתא אחר העדלת עדים הוה
מיפטר מחומש אכל השמא דלמא בתרייתא
אודי והך שבעה לא חייבתי כפילא
תחייבתי חומשא. והכא ליכא למימר
יחא ידי צעלים בשבעה ראשונה דמי
אמרין ליה היכא דלמא סהדי אשבעה
שניה דלמרינן אשבעת חנם לא
מחייב כפילא אכל היכא דלמא עלה
קיימא לן לעיל (דף קי.) השביע עליו
חמשה פעמים כו' דלענין חומש ואסם
לא שני ליה בין שבעת ענמו לשבעת
דייניו ובלדז שיכפור ממון: **אמר**
לאחד מן השוק. שאין שומר על
שורו: **משפיע אף.** משום הודה
מעצמו דסיפא נקט אכל משום כפל
בלאו שבעה נמי מחייב: **פרי חומשי**
או פרי כפילי בחד גברא מאי הכי
גרסינן: לקרן אחס. אס כפר וחזר
וכפר וה"ה לתרין כפילי: **פנעוהו**
נעלים לשומר חנם ונשבע. שנגנזה
ונפטר ואח"כ שילם לפנים משורת
הדין: **כיון דאטרחיה.** שומר לנעלים
עד שהביאווהו לצית דין ונשבע אע"ג
דהדר שילם לא מקנו ליה צעלים
לשומר כפילא בשעת תשלומים: **שהרי**
אמרו וכו'. ויכול היה ליפטר בשבעה:
הא

ובאו עדים אקמייתא. תימה דע"כ כשצלו עדים אקמייתא
ואומרים בזה שעה ראיוהו צרשותו ונמלא שמחשין
גם שבעה שניה שנשבע שאבד וכשהודה אחר עדים אמאי משלם
חומש הא קמני לעיל א' בצרייתא דהיין פקדוני כו' הודה מעצמו

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ובאו עדים אקמייתא והודה אבתרייתא מאי
ממון המחייבתו כפל פוטרו מן החומש והא
איחייב ליה עילויה כפילא או דלמא שבעה
המחייבתו כפל פוטרו מן החומש והא
שבעה בתרייתא הואיל דלא קא מחייבא
ליה כפילא תחייביה חומשא אמר רבא
ת"ש (א) **אמר לאחד מן השוק היכן שורי**
שגנבת והוא אומר לא גנבתי משביעך אני
ואמר אמון והעדים מעידים אותו שגנבו
משלם תשלומי כפל ואם הודה מעצמו
משלם קרן וחומש ואשם והא הכא עדים
הוא דמחייב ליה כפילא הודה מעצמו אין
אבל הודה אחר עדים לא ואי סלקא דעתך
שבעה המחייבתו כפל פוטרו מן החומש
אמאי הודה אחר עדים לא מכדי הא שבעה
לא קא מחייבא ליה כפילא תחייביה חומשא
אלא לאו שמע מינה "ממון המחייבו כפל
פוטרו מן החומש ש"מ בעי רבינא חומש
וכפילא בתרי גברי מאי היכי דמי כגון שמסר
שורו לשני בני אדם וטענו בו טענת גנב
חד נשבע והודה וחד נשבע ובאו עדים
מאי מי אמרינן בחד גברא קפיד רחמנא
דלא משלם חומשא וכפילא (ב) **האי נשלם**
דלא משלם חומשא או דלמא עלויה חד ממונא קפיד רחמנא דלא
נשלם עלה חומשא וכפילא והכא נמי חד ממונא הוא יתיקו: בעי רב
פפא תרי חומשי או תרי כפילי בחד גברא מאי היכי דמי (ג) **שמען טענת**
אבד ונשבע והודה וחזר וטען טענת אבד ונשבע והודה אי נמי כגון שמען
טענת גנב ונשבע ובאו עדים וחזר וטען טענת גנב ונשבע ובאו עדים
מאי מי אמרינן יתרי גווי ממונא קאמר רחמנא דלא נשתלמו עילויה חד
ממונא והכא חד גוונא הוא או דלמא תרי ממונא אמר רחמנא דלא
לשתלמו עילויה חד ממונא והכא נמי תרי ממונא נינהו תא שמע (ד) **אמר**
רבא (ה) **וחמשתיו יוסף עליו התורה ריבתה חמשתיו הרבה לקרן אחת**
ישמע מינה: תבעוהו בעלים לשומר ונשבע וישילם והוכר הגנב כפל למי
אביי אמר לבעל הפקדון רבא אמר **למי שהפקדון אצלו אביי אמר לבעל**
הפקדון כיון דאטרחיה בשבעה לא מקני ליה כפילא רבא אמר למי
שהפקדון אצלו כיון דשילם מקני ליה כפילא וקא מיפלגי בדיוקא
דמתניתין דתנן (ו) **המפקד אצל חברו בהמה או כלים ונגנבו או נאבדו**
שילם ולא רצה לישבע שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא נמצא
הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה
למי הוא משלם למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם ונמצא
הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה
למי הוא משלם לבעל הפקדון אביי דייק מרישא רבא דייק מסיפא אביי
דייק מרישא דקתני שילם ולא רצה לישבע טעמא דלא רצה לישבע
הא

טענת אבד ונשבע והודה
וחזר וטען טענת אבד. נראה
דל"ג והודה דאס הודה מיד הוה
צרשותו להתחייב צאונסים משעה
שנשבע לשקר ומה שיחזור ויטען
שזב אבד אין כופר כלום ואפי' אמר
לאחר שבעה אבד אלא נראה דלא
הודה אלא לאחר שבעה שניה ומיהו
תימא מאי קמבעיה ליה לרב פפא
הא מתניתין דאס דמיתני לעיל (דף
ק.) השביע עליו ה' פעמים בין
צפני צ"ד בין שלא צפני צ"ד וכפר
עליו חייב על כל אחת ואחת:

וחזר וטען טענת גנב ונשבע.
תימה היאך השביעוהו צית
דין כיון שנפטר צית דין בשבעה
ראשונה ואפילו חזר וטען שלאחר
שבעה ראשונה נגז מ"מ למה
השביעוהו והלא משבעה ראשונה
שנשבע לשקר חייב צאונסים נמלא
שלא כפר כלום צמה שטען שנגז
אחר שבעה ראשונה ואין לומר
שצלו לפני צית דין אחר שלא ידעו
שכבר נפטר והשביעוהו וכיון שנשבע
על פי צית דין (אע"ג) שלא ידעו
מחייב כפל והא דלמרינן לעיל שכבר

יחא בשבעה ראשונה היינו שאותו צית דין עצמו השביעוהו וטעו דאין סביר לחלק כלל ונראה דמיידי דלמא ליה צעל הפקדון שזב
לאחר שנמלא שקרן בשבעה ראשונה ראויה שמהא עליו שומר חנם כבתחילה וחזר וטען לאחר שעשיתי שומר חנם נגז ופוטור עצמו
שהרי לא נתחייב צאונסין צמה שעשאו כפירוש ש"ח אכל תימה דל"כ לא הוה חד ממונא דהשתא הפקדו אכלו פעם שניה ומה לי לקחו
צידו ומתן לו ומ"ל שלא לקחו אלא אמר ליה צעודו צידו מהא עליו שומר חנם: (א) **ותרי** כפילי. מחמת שנעשה פסול בשבעה שניה
משעה שנמלא שקרן בראשונה אין לפוטרו משום דמחזר על השבעה מדרבנן הוא דמיפסל כדמוכח בשבועות (דף מה.) דקתני ושכנגדו
חשוד על השבעה ומשמע התם דמדרבנן הוא וכיון דמדאורייתא שבעתו מחייב כפל: **רבא אמר למי שהפקדון אצלו**
וא"ת דהא סבר רבא דלע"ג דאטרחיה לצי דינא מקני ליה כפילא וצפרק המפקד (ב"מ דף לה.) גבי ההוא גברא דלאפקדו כפרי
גבי חצריה קאמר רבא שפיר עבד דלא אהדר ליה הכא אטרחיה לצי דינא התם לא אטרחיה לצי דינא ויש לומר דהתם שאני
דאטרחיה לצי דינא ולא פרע ליה מידי אלא רב נחמן גאבייה לאפדנא מיניה אכל הכא אע"ג דאטרחיה לצי דינא קאת שנשבע
לו תחילה מכל מקום הרי שילם לו לצסוף ולא אטרחי צי דינא הלכך מקני ליה כפילא: